

nih življenskih razmer v resni nevarnosti moralnega propada. Če bodo ta dekleta dobila tu usposobljenost za življenski boj in smisel za pridobitno delo, ne bodo klecala v skušnjavi, ne bodo se zadovoljila z nadaljnjo življenjsko potjo v divjem zakonu.

Kakor se vidi, se je občutila potreba po obvarovanju moralnosti deklet v stalnem spolnem razmerju z moškimi najprej v Sloveniji. *Exempla trahunt*. Toda to je zelo majhen del tistega problema, ki bi ga hoteli rešiti v pogledu zakonodajne politike. Jedro problema je in ostane, da se spravi celokupni pravni red v sklad z osnovno zahtevo, da se pospešuje zdrav rod v posvečevanju in spoštovanju rodbinskega življenja v pravem braku; kajti to in samo to bo tudi blagodejno vplivalo na pravilno vzgojo dece in mladine sploh. Tega pa nam je v današnjih časih in prilikah prav zares potreba.

Preklic predloga (§ 85 Kz.) in umik zasebne tožbe.

Priv. doc. dr. Avgust Munda.

(Konec.)

K 4) Kakor smo že omenili, poda upravičenec (§ 6, osmi odst. Kp.) le en pogoj za pregon, ne more pa vplivati na to, kako se pregon izvede. Ker se mora preganjati dejanje v celoti, se morajo preganjati tudi vsi sokrivci dejanja.⁶⁸ Nedeljivost predloga (zasebne tožbe) in preklica predloga (zasebne tožbe) v smislu §§ 88 in 89 Kz. je torej le zakonita posledica nedeljivosti kazenske tožbe (pregona). Če torej prekliče upravičenec predlog (zasebno tožbo) glede enega udeleženca (to je: storilca, sotorilca, nasnovalca, pomoč-

⁶⁸ Če je več udeležencev, se začne trimesečni rok (§§ 85, 86 Kz.) glede vseh udeležencev, ko zve oškodovanec za osebo enega storilca; predmet predloga je namreč „kaznivo dejanje“, ne pa storilec, trimesečni rok se začne torej tudi proti onim udeležencem, ki oškodovancu takrat še niso bili znani (Olshausen § 65—2, Liszt § 45, Finger I—202, o. s. k. z. 1910—281. Drugega mnenja je Binding (Hdb. I—639), ki pravi da se začne trimesečni rok, ko je prejel oškodovani poslednje obvestilo o udeležencu; enako: Allfeld 195. Tretje mnenje, ki pa je glede na načelo nedeljivosti očitno zgrešeno, pravi, da je računati trimesečni rok za vsakega udeleženca posebej. Seveda pa je računati trimesečni rok šele od takrat, ko izve oškodovani za „storilca“; ne zadostuje, da zazna za nasnovalca ali pomagača.

Prvi dan trimesečnega roka pa je dan, ki sledi dnevu zaznatja (§§ 85, 86 Kz.: ... „od dne, ko ...“).

nika), se ustavi kazenski postopek glede vseh⁸⁹ (§ 89, drugi odst. Kz.); to velja tudi tedaj, če upravičenec izrečno omeji preklic le na enega udeleženca; če pa izreče to omejitev kot pogoj za preklic, je preklic glede na določbo o nedeljivosti preklica neveljaven.⁹⁰ Določba o nedeljivosti preklica predloga (zasebne tožbe) velja seveda le tedaj, če je dotična oseba res sodelovala⁹¹ pri kaznivem dejanju. Če je torej kazenski postopek podal, da je ena izmed obdolženih oseb nedolžna, sme upravičenec (zasebni tožilec) glede te osebe preklicati predlog (zasebno tožbo); ta preklic seveda ne učinkuje, da se ustavi postopanje ali zavrne obtožba tudi glede ostalih udeležencev. Prav tako sme zasebni tožilec vložiti obtožnico le proti onim udeležencem, glede katerih je postopek podal, da so res zagrešili kaznivo dejanje. Z določbo o nedeljivosti preklica predloga hoče namreč zakon zgolj preprečiti, da bi upravičenec (zasebni tožilec) samovoljno enega udeleženca preganjal, drugemu pa prizanesel.⁹² Če pa preklične upravičenec (zasebni tožilec) predlog (zasebno tožbo) zaradi tega, ker pogrešno misli, da je dotični udeleženec nedolžen, učinkuje preklic glede vseh, ker motiv za preklic ni upošteven.⁹³

Iz načela nedeljivosti predloga (§ 89, drugi odst. Kz.) izhaja dalje: Če se je proti „enemu“ udeležencu glavna razprava že pričela (§ 89 Kz., § 248 Kp.), ni moči več preklicati predloga proti ostalim udeležencem; če pa je preklical upravičenec v prejšnjem postopku predlog glede „enega“ ude-

⁸⁹ Ne pa glede na prikrivača, ker se delovanje prikrivača pričena šele potem, ko je storilec izvršil kaznivo dejanje (odločba St. sedm. odd. B. z dne 15. maja 1951, Kre 59/51—6—SP, 202); nemški k. z. (§ 65) izrečno odreja, da velja nedeljivost tudi za „prikrivača“, Begünstigung po § 257 n. k. z. govori o stvarnem in osebnem prikrivanju.

⁹⁰ Allfeld 204, 233, Olshausen § 61—45a.

⁹¹ Olshausen § 64—16, Urošević 171, Dr. Schwarz: Kako treba, da se tumači i primenjuje odredba § 89 Kz. Mjesečnik 1956—6.

⁹² Nedeljivost predloga je v interesu pravičnosti, „da se onemogočijo zlorabe; upravičenec utegne prizanesti storilcu, ki mu da nagrado, to bi pa pomenilo, stavljati bogate v boljši polražaj od siromašnih“ (Motivi s. k. z. 1910—282). Stari avstrijski in srbski k. z. ne poznata nedeljivosti predloga in zasebne tožbe; pač pa nemški k. z. (§ 63) in osnutek n. k. z. 1909 (motivi 277), deloma tudi norveški k. z. O. n. k. z. 1909 (128) odreja nedeljivost le glede odobritve (skupni pojem za odobritev in predlog), ne pa za zasebno tožbo; prav tako o. čeh. k. z. Deljivost glede zasebne tožbe utemeljuje osnutek s tem, „da ni umestno siliti zasebnega tožilca, naj nadaljuje postopek, če je n. pr. eden izmed udeležencev dal zadoščenec (motivi 54) ali če je eden izmed storilcev sorodnik (Urošević 170).

⁹³ Olshausen § 64—16.

leženca, se ne more uvesti nov postopek proti drugemu udeležencu.⁹⁴

Če se udeležé iste tatvine svojci, označeni v §§ 324, 325 Kz. in tuje osebe, velja nedeljivost (§ 89 Kz.) seveda le glede svojcev ne pa glede tujih oseb. Če torej umakne zasebni tožilec obtožbo zoper svojce, se postopek zoper druge osebe kljub temu nadaljuje, ker velja za te oficialna, to je nepogojna javna obtožba.

Poudariti je, da velja nedeljivost predloga (zasebne tožbe) in preklica predloga (zasebne tožbe) le za isto kaznivo dejanje, torej le za primer objektivne koneksitete (§ 21 Kp.). Nedeljivost torej ne velja za osebe, ki so započele samostojna kazniva dejanja; n. pr. nekdo je zagrešil žalitev, koj nato je zagrešila še druga oseba žalitev iste vsebine, ali pri istem članku sta sodelovala dva pisca, ki sta započela vsak zase različne žalitve.⁹⁵

IX. Procesualne posledice preklica predloga in umika zasebne tožbe.

Če prekličé oškodovanec predlog v pripravljalnem postopku, pošlje preiskovalni sodnik ali sresko sodišče spise državnemu tožilstvu. Če so bile uvedene poizvedbe, vrne državni tožilec spise preiskovalnemu sodišču ali sreskemu sodišču s pripombo, da ni osnove za kazenski pregon (§ 96 Kp.), v primeru preiskave pa poda ustavitveno izjavo pri preiskovalnem sodniku (§ 108, prvi odst. Kp.). Preiskovalni (sreski) sodnik torej ne sme brez ustavitvene izjave državnega tožilca ustaviti kazenskega postopka, ker mu zakon (§§ 96, 108 Kp.) ne daje te pravice. Res je, da bo državni tožilec v tem primeru skoro vedno podal ustavitveno izjavo; mogoče pa je tudi nasprotno, če je n. pr. preklic nejasen ali če pri več udeležencih ni jasno, ali gre za istovetnost dejanja itd. Pač pa sme seveda senat okrožnega sodišča in apelacijsko sodišče ustaviti kazenski postopek, tudi če državni tožilec ne poda ustavitvene izjave (§ 108, drugi odst. Kp.). V stvareh, o katerih sodi sresko sodišče (§ 9, štev. 1 Kp.), sme tudi sreski sodnik ustaviti postopek, ako je „upravičenec umaknil zahtevke za pregon“ (§ 379, prvi odst. Kp.). Apelacijsko sodišče pa odloča, ko rešuje ugovor proti obtožnici, da „se obtožnica ne dopušča in kazensko postopanje ustavi,“ ako ni predloga za kazenski pregon, torej tudi, če se izkaže, da je oškodovanec preklical predlog (§ 208, štev. 3 Kp.). Če prekličé oško-

⁹⁴ Olshausen § 64—17, Binding, Hdb. I.—636.

⁹⁵ Olshausen § 63—1, 5.

dovanec predlog po otvoritvi zasedanja (§ 236, prvi odst. Kp.), a pred začetkom razprave (§ 248, prvi odst. Kp.), se kazenski postopek ustavi z rešitvijo senata (219 Kp.); če pa prekliče oškodovanec predlog med glavno razpravo, se postopanje kljub temu nadaljuje, ker je preklic zakasnel in neupoštevten (§ 89, prvi odst. Kz.). V primeru preklica predloga plača oškodovanec stroške kazenskega postopka in potrebne izdatke za obdolženčevo obrano in zastopstvo, kolikor ni obdolženi sam izjavil, da jih bo plačal (§ 311, št. 3 Kp.).^{95a}

^{95a} Sporno je vprašanje, ali plača oškodovanec, ki je umaknil predlog (§ 311, odst. 2, št. 3 Kp.), tudi povprečnino. Po § 314 Kp. plačajo stroške kazenskega postopka stranke ali osebe (zakon — § 314 Kp., — ki govori v uvodnem stavku le o „stranki“, je netočen, ker osebe, navedene v § 311, št. 3, 4 niso stranke, pa so vendar dolžne povrniti stroške kazenskega postopka), ki so navedene v § 310 do 313. Po določbi § 314, odst. 1, št. 1 pa spada k stroškom kazenskega postopka tudi povprečnina (314a Kp.) kot del onih stroškov kazenskega postopka, ki v točkah 2—5 § 314 niso posebej navedeni. Zakon misli tu n. pr. na osebne prejemke pravosodnih nameščencev, na materialne izdatke za pravosodno upravo, razsvetljavo, vzdrževanje poslopij, pisarniške potreščine itd. Zaradi tega plačajo vse osebe, ki so dolžne plačati stroške kazenskega postopka, tudi povprečnino. To splošno načelo zakona je izraženo v § 314 Kp. Kljub tej splošni (!) določbi pa poudarja zakon še posebej (!) v določbi § 311, odst. 2, št. 2, da plača povprečnino tudi zasebni in subsidiarni tožilec, ki je obtožbo umaknil. Določba § 311, št. 2 o plačilu povprečnine se da tolmačiti na dva načina. Razloguje se lahko tako: Zakon navaja v določbi § 311, št. 2, da plača zasebni ali subsidiarni tožilec povprečnino. Ker ne navaja zakon te dolžnosti plačevanja tudi v določbah § 311, št. 3 in 4, izhajajo iz tega, da se dolžnost plačevanja povprečnine ne tiče oseb, navedenih v § 312, št. 3 in 4 (glej Pravosudje 1936 št. 1). Razloguje se pa lahko tudi tako: Zakon odreja splošno načelo, da plačajo povprečnino vse osebe, ki so po določbah kazenskega postopka, to je po odredbah § 310—312 dolžne povrniti stroške kazenskega postopka. Po tem splošnem načelu plačajo torej povprečnino tudi vse osebe, navedene v § 312, št. 1 do 4. Dostavek novele v št. 2 § 312, ki se glasi: „... kakor tudi povprečnino iz § 314a“ je torej odveč in nepotreben, ker ne pove nič novega, marveč poudarja le nanovo načelo, izraženo že uvodoma v § 314. To ni edini primer, ko odreja kazenski postopnik splošno načelo, nato pa še posebej v nekih specialnih primerih nekako instruktivno ponovi dotično splošno načelo. Tako določa n. pr. kazenski postopnik v § 328, da je zoper vse rešitve in naredbe dopustna pritožba, kolikor jo zakon izrečno ne izključuje. Vkljub tej splošni odredbi pa določa zakon tudi v drugih določbah n. pr. v § 108, odst. 5, 185, odst. 5 še posebej, da je v teh primerih pritožba dopustna. Glede na splošno določbo § 328 pa je pritožba seveda (o tem nihče ne dvomi) dopustna tudi v vseh drugih primerih. Isto razlogovanje se da torej glede plačanja povprečnine uporabiti tudi za določbe § 312, št. 3, 4.

Zdi se mi, da je drugi način razlogovanja primernejši. Umesten je v formalnem pogledu, v materialnem pogledu pa je primeren že iz vidika vrednotenja oseb, navedenih v § 311, št. 1—4. Zakaj naj bi bila oseba, ki je umaknila predlog ali ki je hote ali iz skrajne malomarnosti vložila neresnično prijavo, oproščena povprečnine, ko jo mora plačati zasebni tožilec, ki je umaknil obtožbo? Tako v bistvu tudi odl. st. sedm. B z dne 9. junija 1936, Ksc 111/36.

Prav to velja, če umakne zasebni tožilec zasebno obtožbo; v tem primeru ustavi preiskovalni (sreski) sodnik⁹⁶ postopek po §§ 96, prvi odst., 108, prvi odst. To velja tudi za fiktivni umik zasebne tožbe (§ 51, drugi odst. Kp.). Če se uveri apelacijsko sodišče, ko rešuje ugovor zopet obtožnico, da je zasebni tožilec že prej umaknil zasebno tožbo, ustavi postopek po § 208, števil. 3 Kp.; to pa seveda le tedaj, če je umik sporen: če se je n. pr. zasebni tožilec z obdolžencem poravnal, nato pa kljub temu podal tožbo. Če pa umakne zasebni tožilec tožbo potem, ko je vložil obtožnico, vrne apelacijsko sodišče spise okrožnemu sodišču, ki ustavi kazenski postopek po §§ 96, 108, prvi odst. Kp.; o tem smo že po drobno govorili (VII.). Če umakne zasebni tožilec obtožbo pri glavni razpravi, jo zavrne (dasi je že umaknjena!)⁹⁷ sodišče s sodbo (§ 276 Kp.)

Če ustavi sodišče kazenski postopek, izreče po določbi §§ 309, prvi odst., 311, števil. 2 Kp., da plača zasebni tožilec stroške postopka, takse in nujne izdatke, ki jih je imel obdolženec radi obrane in zastopstva;⁹⁸ če je bilo več zasebnih tožilcev, plačajo te stroške solidarno, ako sodišče po okoliščinah ne odredi drugače.

Posledica preklica predloga je ta, da predloga zaradi istega dejanja ni moči ponoviti;⁹⁹ prav to velja tudi za umik zasebne tožbe. Zasebnemu tožilcu, ki je umaknil tožbo, se ne more dovoliti niti obnova kazenskega postopka (§ 361 drugi odst. Kp.); to pa deloma ne velja za fiktivni umik zasebne tožbe. Če je namreč kazenski postopek ustavljen zato, ker 1.) zasebni tožilec ni v določenem roku¹⁰⁰ vložil obtožnice¹⁰¹ ali ker 2.) ni prišel na glavno razpravo, a dokaže, da so ga zadržale nepremagljive zapreke, mu sme sodišče dovoliti obnovo postopka, ako to zahteva v 3 dneh, odkar je

⁹⁶ Določba § 96, drugi odst. Kp. velja le za primer, če ustavi senat postopek proti volji zasebnega tožilca.

⁹⁷ S tem hoče zakon poudariti, da gre tu zgolj za procesno sodbo, ne pa za oprostilno sodbo, torej ne za sodbo o stvari sami (§ 280 Kp.).

⁹⁸ Tudi tedaj, če je zastopal zasebnega tožilca državni tožilec (§ 51, tretji odst. Kp.).

⁹⁹ § 359 števil. 1 Kp. velja za primer, da predloga sploh ni bilo, ne velja pa za primer, če je bil predlog preklican.

¹⁰⁰ §§ 51 drugi odst., 95, četrti odst., 109, tretji odst., 206, drugi odst., 284, tretji odst. Kp.

¹⁰¹ Ali ker ni predlagal nadaljevanja poizvedb. Če preiskovalni sodnik ne sprejme tega predloga, predloži spise kazenskemu senatu (§§ 101, 109, četrti odst. Kp.). Če meni senat, da so poizvedbe končane, zavrne nadaljne dokazne predloge zasebnega tožilca in ga pozove, naj v 8 dneh predloži obtožnico. Po tem pozivu zasebni tožilec ne more več predlagati poizvedb, temveč mora vložiti obtožnico; če je ne vloži, se postopek ustavi (§ 109, tretji odst. Kp.).

zapreka prenehala in ako vloži v prvem primeru obenem obtožnico.

Lahko se pripeti, da vloži zasebno tožbo tožilec, ki ni legitimiran, n. pr. tak, ki se ga žalitev ne tiče. Če umakne tak zasebni tožilec obtožbo, sme upravičeni zasebni tožilec: to je oni, ki se ga žalitev tiče, še vedno vložiti obtožbo; res judicata (§ 361, drugi odst. prvi stavek Kp.) velja v tem primeru seveda le za onega, ki je umaknil tožbo. Če je sodišče zbog tega umika postopek ustavilo ali zavrnilo obtožbo, je izdalo s tem le odločbo formalnopravne narave,¹⁰² ne pa odločbo o stvari. Drug, t. j. „pravi“ zasebni tožilec¹⁰³ sme torej po določbi § 359, šte. 1, k. p. brez formalne obnove nadaljevati postopek.

Če je z enim kaznivim dejanjem oškodovanih več oseb, se nadaljuje kazenski postopek tako dolgo, dokler ni zadnji izmed njih preklical predloga ali zasebne tožbe; o tem smo že podrobneje govorili (IV, IX. 3.).

Oglejmo si sedaj še procesualne posledice nedeljivosti preklica predloga (zasebne tožbe), kolikor o njih še nismo govorili (IX., 4.). Po določbi § 88 Kz. mora državni tožilec po legalitetnem načelu uvesti kazenski postopek zoper vse udeležence, tudi če je podan predlog le glede enega udeleženca; če tega ne stori, ne preostaja nič drugega kakor pritožba na višje oblastvo (višje državno tožilstvo).¹⁰⁴ Okrožno sodi-

¹⁰² Ustavitev ali zavrnitev obtožbe zaradi procesne ovire (neobstoj obtožbe), ki se da odstraniti s tem, da vloži „upravičeni“ tožilec tožbo.

¹⁰³ Prav to velja, če je isto kaznivo dejanje spočetka preganjal državni tožilec in je bil postopek ustavljen, ker državni tožilec ni bil upravičen preganjati dejanje. Sodna praksa (odločbi avstr. kas. sodišča 1039, 1501) in slovstvo (Lohsing 718, Markovič 624) odrekata državnemu tožilcu pravico, preganjati kaznivo dejanje, ako je bil postopek ustavljen, ker zasebni tožilec ni bil legitimiran za obtožbo. Napaka dosedanje prakse je v tem, da prezre, da z zavrnitvijo zasebne tožbe ne more biti konsumirana javna obtožba. Pogoji za res judicata so: 1) inozemska sodna odločba, 2) istovetnost dejanja in 3) istovetnost strank: to je obdolženca in tožilca (Loewe 415). Kjer ni istovetnosti strank, ne more obveljati načelo ne bis in idem. Državni tožilec sme torej preganjati kaznivo dejanje v pravcu § 302 Kz., dasi je zasebni tožilec glede tega kaznivega dejanja pomotno vložil zasebno tožbo in jo nato umaknil. Določbo § 359, šte. 1, Kp. je torej tolmačiti tako, da hoče zakon z besedami, „ker ni bilo zahtevka upravičenega zasebnega tožilca“ zgolj poudariti, da sme pravi zasebni tožilec (to je oni, ki se ga dejanje tiče) tudi tedaj predlagati kazenski pregon, če je bil postopek, ki ga je pomotoma uvedel nepravi zasebni tožilec (to je oni, ki ni bil prizadet po kaznivem dejanju) ustavljen. Če pa sme drug „zasebni“ tožilec nadaljevati pregon brez formalne obnove, sme to tem bolj storiti „javni“ tožilec.

¹⁰⁴ Olshausen § 65—4a, Allfeld 204.

šče torej ne more odkloniti¹⁰⁵ predloga državnega tožilca, da se uvedi preiskava (§ 98, četrti odst., Kp.), če se tiče njegov predlog le nekaterih udeležencev, ker je preiskavo uvedsti, če je določena oseba sumljiva določenega kaznivega dejanja (§ 97 tretji odst. Kp.). Prav tako ne more predsednik senata (sodnik poedinec) odkloniti razpis glavne razprave, če je postala obtožnica tožilca pravnomočna (§ 212, prvi odst., Kp.), dasi je vložena le glede nekaterih udeležencev.¹⁰⁶ Če pa je vložil zasebni tožilec obtožnico zgolj proti nekaterim udeležencem, se kazenski postopek ustavi glede vseh (§ 89, drugi odst. Kz. §§ 96, 108, prvi odst. Kp.), ker je smatrati, da se je pregonu glede ostalih odpovedal; to velja seveda le tedaj, če zasebni tožilec ni vložil obtožnice proti „dejanskim“ udeležencem, zakon ga seveda ne sili vlagati obtožnice proti osebam, glede katerih se je izkazalo, da so nedolžne.

Kakor že omenjeno, učinkuje umik predloga prav tako kakor da predloga že s početka ne bi bilo. Če se pa je postopek pomotoma uvedel, dasi ni bilo predloga, sme oškodovanec podati predlog tudi v poznejšem stadiju postopka, če ni med tem potekel trimesečni rok § 85 Kz.;¹⁰⁷ saj se sme nadaljevati kazenski postopek celo kljub ustavitvi ali kljub zavrnitvi obtožbe, če je bil postopek ustavljen, ali če je bila obtožba zavrjnena zgolj iz razloga, ker ni bilo predpisanega predloga (§ 359, odst. 1 Kp.).¹⁰⁸

Predlog je le procesni pogoj, ne pa del dejanskega stanja; radi tega ne velja načelo ustnosti dokaznega postopka pri glavni razpravi, če je treba ugotoviti, ali je predlog podan. Tudi ni potrebno, da se predlog prečita pri glavni razpravi, pač pa je to priporočati, ker ima obtoženec pravico izvedeti, ali so podani vsi pogoji za kazenski pregon. V sodbi pa je treba le tedaj podrobno ugotoviti, da je predlog podan, če se to zanika; razume se pa, da mora sodišče uradoma preizkusiti, ali je predlog podan, ali je pravočasen, ali je oškodovanec upravičen ga podati ali ga je pravilno umaknil. Revizijsko (prizivno) sodišče pa mora preizkusiti, ali je bil predlog podan.¹⁰⁹

¹⁰⁵ Niti ne sme razširiti preiskavo na vse udeležence, t. j. na one, ki jih predlog drž. tožilca ne omenja.

¹⁰⁶ Loewe 429 (§ 155—3b).

¹⁰⁷ Razume se pa samo po sebi, da ni moči podati v drugi instanci predloga v namenu, da se razširi obtožba na nov predlagalni delikt po §§ 254, 266 Kp.

¹⁰⁸ Seveda, če ni med tem potekel trimesečni rok § 85 Kz.

¹⁰⁹ §§ 352, odst. 2, 408 odst. 2, 357 št. 1c Kp.

Dokler ni podan predlog, ne sme državno tožilstvo uvesti ali predlagati nobenega preiskovalnega dejanja (§ 2 Kp.),¹¹⁰ pač pa sme pozvati oškodovanca, naj se izjavi, ali „predlaga“ kazenski pregon. Tak poziv ni po zakonu zabranjen, saj oškodovancu često ni niti znano, da se preganja dejanje zgolj na predlog. Dogaja se, da uvede državno tožilstvo postopek radi dejanja, ki se kvalificira na prvi pogled kot oficialni delikt, pozneje se pa pokaže, da gre za dejanje, ki se preganja le na predlog. Da se izogne ustavitvi postopka (§§ 108, drugi odst., 208, št. 3 Kp.), je umestno, da si pribavi državni tožilec za primer take izpremembe kvalifikacije oškodovancev predlog (§ 85 Kz.), posebno če zahteva javni interes, da se dejanje preganja ali pa, če je pričakovati, da bo oškodovanec zahteval kazenski pregon.¹¹¹

X. De lege ferenda.

V splošnem pogledu je treba predvsem odgovoriti na vprašanje, ali spadajo določbe o preklicu predloga in umiku zasebne tožbe, torej določbe o omejitvi načela oficialnosti kazenskega postopka sploh v materialni kazenski zakon. Splošno je priznano, da so predlog, odobritev in zasebna tožba zgolj procesni pogoji, ne pa pogoji kaznivosti; ne sme se pa prezreti, da vplivajo tudi na materialno pravo, ker omejujejo kaznovalno pravico države.¹¹² Zaradi tega je pač umestno, da se normirajo osnovne določbe o teh ustanovah v materialnem zakonu in to tudi iz razlogov zakonodavne tehnike, ker se tičejo kaznivih dejanj, ki so navedena v posebnem delu kazenskega zakona.

V podrobnem bodi omenjeno tole:

Predmet predloga (§ 85 Kz.) je kaznivo dejanje v celoti. Če je torej z enim dejanjem oškodovanih več oseb, se uvede kazenski postopek glede dejanja v celoti, tudi če je predlagal pregon en sam oškodovanec. To je v teoriji in praksi nesporno, radi tega v tem pogledu ni treba v zakonu ničesar določiti.¹¹³ Prav tako ni treba zakonite določbe o tem, da se uvede v primeru, če je več oseb upravičenih k zasebni tožbi radi istega dejanja, za vse tožbe le en postopek, da se

¹¹⁰ Po nemškem k. p. (§§ 127, tretji odst., 130) je dopustno pripreti osumljenca, še preden je podan predlog; tudi se lahko izvedejo dokazi, ki se ne dado odlagati.

¹¹¹ Loewe 397.

¹¹² Allfeld 168, Alshausen § 61—1, Binding Hdb. I, 661, Liszt § 45—III, Finger 188, o. s. k. z. motivi 278, Dolenc k. z. 173; nasprotno: o. n. k. z. 1925, motivi 5 in o. n. k. z. 1927—235.

¹¹³ O. čeh. k. z. ima v tem pogledu podrobne določbe (§ 28).

smejo v tem primeru poznejši zasebni tožilci le pridružiti postopku, ki je že uveden, da so vsi zasebni tožilci glede vložitve in umika tožbe popolnoma neodvisni drug od drugega in da učinkuje sodba, izrečena in merito, praviloma za vsakega izmed njih; ne bilo bi pa odveč v zakonu pripomniti, da je imeti, da se je zasebni tožilec odpovedal tožbi, če odpušča storilcu kaznivo dejanje.¹¹⁴

Naš kazenski zakon določa, da velja preklic predloga ali umik zasebne tožbe za vse udeležence. Osnutek čeh. k. z. odreja nedeljivost le glede predloga,¹¹⁵ ne pa glede zasebne tožbe.¹¹⁶ Razlog za deljivost zasebne tožbe je n. pr. ta, da je dal eden izmed storilcev zadoščenje ali da je oškodovančev sorodnik; o razlogih za nedeljivost zasebne tožbe smo že govorili (VIII, 3, op. 92.). Menimo, da je treba pridržati sedanje načelo nedeljivosti tudi glede zasebne tožbe in to ne le iz teoretskih, marveč tudi iz praktičnih razlogov.

V kazenskem postopku velja načelo, da konsumira sodba vsa kazniva dejanja, ki so bila tožilcu znana do konca glavne razprave (§ 359, šte. 2 Kp.). Slično določbo ima osnutek čeh. k. z. tudi glede poravnave o zasebni tožbi. Če je namreč prišlo do poravnave, potem je moči z zasebno tožbo preganjati druga prejšnja kazniva dejanja le tedaj, če si je upravičenec pred poravnavo pridržal pravico kazenskega pregona.¹¹⁷ Taka določba je iz praktičnih razlogov zelo umestna.

Da je preklic predloga dokončen, ni treba v zakonu posebno izreči, ker je to v slovstvu¹¹⁸ splošno priznано.

Kreditne in kavcijske hipoteke.

(Maksimalne hipoteke.)

Dr. Vladimír K. Grossmann.

(Nadaljevanje.)

Če skušamo sedaj navedene primere terjatev, zavarovanih z varščino, podvesti pod 4 v zakonu navedene temeljne forme, vidimo to-le:

¹¹⁴ Tudi o vsem tem ima o. čeh. k. z. podrobne določbe (§ 29, prvi odst.).

¹¹⁵ § 28, četrti odst.

¹¹⁶ § 29, šesti odst.

¹¹⁷ § 29, tretji odst.

¹¹⁸ Binding Hdb. I, 651, o. n. k. z. 1909—279.